

СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

РѢЗЪ VI.

Мт. Кармель, Па. Четвергъ 8-го Грудня 1898.

Число 49.

Календарь.

8	Ч.	Алипія стовпника Якова муч. Палладија Стефана, Ирашарка
9	П.	27. Ю. Сопи. Парамона, Ф.
10	С.	4. Андреа апост.
11	П.	Наума, Филарета
12	П.	Авакума, Миронія
13	В.	
14	С.	

Звѣстѣ

Справы „Союза“. — Подъ розвагу разумнымъ людямъ. — Вѣсти зъ Америки. — Вѣсти зъ Канады. — Гигіена або наука о здоровью. — Цовилки. — Фейлетонъ: Мужика смерть. — Стихи: Хустина. — Оголошена

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касiera:

Mr. Kond. Kotanczyk

Box 127

SHAMOKIN, P. A.

И увѣдомлять секретаря подъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky

10 May Str.

ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р.Н. СОЮЗА“

Бѣдозва до П. Т. членѣвъ „Р. Н. Союза“

Конечъ року за плечима, холодный грудень зачавъ господарити, а нового року що ино не видко. Се такій часъ, що и въ урядованью „Союза“ рѣдывае ся и причиняе богато работы. Кромѣ того, що въ мѣсяцъ грудню выписують ся новы выказы, котры зновъ будуть курсувати цѣлый рѣкъ мѣжь головнымъ секретаромъ и мѣсяцевымъ, треба ще розрѣшити совѣтъ каждого члена зъ особна пѣсля записокъ головной книги. Сли найде ся все въ порядку, тогда кладе ся точка и каже ся: порядной; а сли найде ся якій грѣхъ, то сей часъ зъ нимъ на свѣжій вы-

казъ. А якій-жъ то грѣхъ могутъ мати члены „Р. Н. С.“ — спытаете. — Такій: хто доженъ мѣсячне за минувший мѣсяцъ, за побраній вѣдзники, грамоты, статуты, або за конвенцію, то се пѣсля головной книги есть грѣхомъ и вѣнъ переноситъ ся на новый выказъ. А богато есть такыхъ членѣвъ, що мають такій грѣхъ т. е. залягають зъ мѣсячнымъ, а декотры и за вѣдзники, грамоты, статуты або конвенціи. Тому тымъ членамъ пригадую тое и прошу въ томъ мѣсяцъ т. е. грудни свои залеглости за мин. рѣкъ выровнати.

Въядного порядного члена „Р. Н. С.“ такій грѣхъ не повиненъ находити ся! Хто зъ членѣвъ хоче о нѣмъ довѣдати ся и вѣдъ него увѣдывити ся, най загляне въ грудню самъ до выказу або спытае мѣсяцевого секретаря и заплатитъ!

При той способности увѣдомлять!

Деякі члены домачали ся, що добре було бы, щобъ членъ маъ такую карточку, на котрой мѣсяцевый секретаръ потверджавъ бы зложене мѣсячне. Сего рѣчна гол. конвенція на те предложене пристала и такій карточки вже суть выготовлены и находять ся у гол. секретаря. Про те, хто бы хотѣвъ такую карточку достати, най зголоситъ ся до мѣсяцевого секретаря, а той при вѣдывланью выказу въ грудню най повѣдомитъ гол. секретаря, кѣлько ему такыхъ карточекъ мае прислати ся.

Ант. Бончевскій
секретарь.

Подъ розвагу разумнымъ людямъ.

Мы послѣдними часами звернули цѣлу свою увагу на нашъ евѣдрядный вѣдывосны церковной, а радше-бъ сказати парохіяльно-народной, що здае ся и прозабули на иншій справы и то справы великой ваги. Правда, справы парохіяльно-народной не менче важны вѣдъ другихъ, бо зъ тыми справамы лучитъ ся цѣле наше народне жите въ Америкѣ, одначе годъ зновъ цѣлу свою увагу, роботу и интеллигенцію звертати у той бѣкъ и не бачити другихъ дуже важныхъ справъ, котры чекають нашего полагодженя. Я маю нынѣ на думцѣ такую справу.

Пріймѣмъ, що наша емиграція до Сполуч. Державъ стара 20 лѣтъ (она далеко старша, але я беру переѣчно), зважмо, що нашъ люде прійшли ту жонатъ, або въ першихъ рокахъ поженялись. Ясно стане, что той люде мають дѣти и то вже дорослы дѣти. Нашъ робучій народъ звычайно не псылае дѣтей до школы, або якъ посылавъ, то ливны короткой часъ, а вѣдтакъ, якъ хлопецъ только троха пѣднывъ ся, посылавъ его въ роботу, щобъ лекче родину прокормити. Такъ робивъ и робитъ загалъ нашихъ робѣтничѣвъ, але булып и суть свѣдомы одилицѣ, котры хотѣли и хочуть своихъ дѣтей вывествъ въ люди.

Суть мѣжь нашимъ робучимъ народомъ одилицѣ батьки, котры бы бажали видѣти своихъ дѣтей, якъ то кажутъ людымъ, а не чорными невѣдывичкамъ капиталистѣвъ.

Суть мѣжь нами люде, котры посылають своихъ дѣ-

тей до высшихъ шкѣлъ и послѣдний тяжко зароблenny центъ вкладаютъ въ ту дѣтину, въ ту свою надѣю, въ ту свою гордѣсть.

Звѣдено каждому зъ насъ, сколько грошей коштують высшій американскій школы, а особливо такъ званій „College“ школы не державной, але приватной, котры въ частти удержуютъ ся зъ оплати студентѣвъ. Скѣнчить сынъ робѣтничка High School, до колѣгъ, чи до университету достатись ему рѣчь невозможна, та ба, навѣтъ до Bussines College го дѣму достатись изъ-за высокихъ оплат. Що-жъ робитъ такой хлопецъ? Пише по офисахъ за доллара на день, высиджуе по офисахъ вѣдъ рана до познои ночи и нѣкому зъ того корысти нема. Немаючи высшего образования, цурае ся своихъ родичѣвъ, а про свою народность, то давно думка у него завмерла. А яка шкода топ молодѣжи! Тажъ намъ такъ дуже треба свѣтской интеллигенции — тажъ вѣдъ того залежитъ наша народна будучность въ Америкѣ.

Мы збираемо складки на старокравей патриотичной цѣль, рѣчь сама собою прекрасна. Але-жъ мы въ Америкѣ вже въ той етапѣ житя, що намъ конче про себе самыхъ подбати, а справа, котру я нынѣ пѣдному — справа пекуца — дуже важна. На се треба грошей, скаже каждый. Такъ есть грошей. А тыхъ грошей мы можемо дуже легкимъ коштѣмъ призбрати. На мою думку поматокъ зробити бы такій:

Каждо року въ Роздывній и Великодній свѣтъ заридити въ каждой парохіи коллекту на стипендію для бѣдныхъ хлопцѣвъ. Грошѣ

зобрали посылати до касы „Союза“, бо-жъ се товариство мае на оцѣ и просвѣтно-народной цѣли. Если въ каждой парохіи зобрано два рази въ роцѣ, хоть бы не великы сумы, то до осени 1899 року, мы могли бы на початокъ бодай двѣмъ хлопцямъ дати сиромогу учити ся въ высшихъ заведеняхъ науковыхъ. А такыхъ хлопцѣвъ, навѣтъ дуже способныхъ хлопцѣвъ, найде ся на Руси амер. сотки.

Я пѣдношу отсю гадку въ той доброй надѣи, що она не проугде безъ вѣдывосну, що розведемо надъ тою справою широкую дискусію и что не лишитъ ся она на папери, але переведемъ ея вѣспѣльными силами и щирою охотою въ дѣло.

Несторъ Дмитровъ.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

ДОПИСИ „СВОБОДЫ“

Elmira, N. Y. дня 30. новембра.

Давно вже вы Chesny чпчатель „Свободы“ чули дѣцо про нашу малу руску колонію въ Elmira. Если мы нынѣ хочемо подати дѣяку звѣстку про себе, то не ддятого, щобъ, передъ вами похваляти ся, але ддятого, щобъ дати о собѣ знати, что и мы частина той великой, вѣдывосной амер. Руси.

Лѣтъ тому три минуло сего лѣта, якъ о. М. Стефановичъ, перебуваючи короткой часъ въ Buffalo, N. Y. заѣхали до насъ и пѣдали намъ спасительную гадку, побудовати у себе Храмъ Божій. Таки того самого лѣта запросили мы архитекта ерусалимского(?) (по нѣмъ теперь слыхъ пропавъ) и при помочи нашего Братства св. Арх. Михаила и при помочи и охотѣ добрыхъ людей, мы вже въ осени мали

церковь готову, котру три роки тому назадъ 2. грудня о. Ив. Констанкевичъ посвятял. Якъ я вже згадавъ про Братство, то щобъ не забути, скажу, что его ще о. Андруховичъ зложилъ. Оно мае нынѣ понадъ 30 членѣвъ и оно е властивою пѣдывосною нашою церковною громадою.

За часъ грохъ лѣтъ приѣздили до насъ кѣлька разѣвъ о. Ив. Констанкевичъ, а наибольше о. Н. Дмитровъ. Въ послѣднемъ роцѣ, якъ о. Н. Дмитровъ мешкали въ Buffalo, заѣздили до насъ частѣйше и ось 27. новембра прѣѣхали до насъ ажъ зъ Troy, N. Y., щобъ выслухати нашу сновѣдъ не только въ церкви, але и по-за церквою, щобъ обраховати наше сумлѣне, зробити зъ нами ладъ и порядокъ. Якъ той обрахунокъ выйшовъ, я власне хочу пинѣ вамъ розповѣсти. По Сл. Божій мы зѣшли ся на голоный митингъ всѣ. По обрахунку касы мы довѣдали ся, что наша маленька громадка, навѣтъ 20 фамилий нема мѣсяцевыхъ, зложила за рѣкъ до церковной касы близько \$900.00. Довгѣвъ на церкви немаемо жадныхъ. Въ церкви маемо все потребно рѣчи церковной, а навѣтъ и дзвѣнъ свой у насъ есть, что голоную заслугою есть Алексѣя Курпы, бувного предѣдателя комитету церковного и генерѣшного предѣдателя братства.

Вѣдтакъ выбрали мы нову раду церковную (у насъ пѣдвчата голосують), до котрой вѣдывосну Петро Левакъ предѣдатель. Нема что кого хвалити, добре себе самого хвалити, — однакъ на концѣ менѣ конче хоче ся сказати, что молодой, письменный хлопецъ Андрей Варьянъ, здае ся, чи не най-

больше заслуживъ ся до розвою нашої нечисленной громады. Я се пѣдношу радостію тому, щобъ донзати, сколько могутъ охотѣи, письменный, щаря, молды люде доброго зробити, если у нихъ есть до того охота.

Пѣсля того, что мы дѣжимо ся купы, якъ оде чоловѣкъ, пѣсля того, что мы дорожимо своею вѣрѣю и народностью, маемо нове право спѣдыватись въ нашихъ патриотичныхъ оо. дѣловыхъ, що на нашу пробу приѣдутъ до насъ, что то посѣяне добре зерно марнилось, але выростало дозрѣвало.

Громадянинъ.

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ.

Спѣдывуемъ уже дѣцпро нашу третью колѣю Dauphin, теперь хотѣвъ быдѣ-що доповнити. Мѣсяць та названа вѣдъ ора тов-жъ назвы мѣсто Dauphin, котре въ груднѣ 1896 зѣстало заложене, вдалене вѣдъ Winnipeg миль анг. До грудня цѣла ся околиця була мже пуста, ва якихъ сто миль вѣдъ дороги желѣзной вдалена. Теперь краевъ змѣненый, Велика сплара вѣдъ протягу двѣхъ лпослѣднихъ тутъ. Самы напихъ людеи осяло т до 3000. Околиця ся нажить до найлѣпшихъ, подостаткомъ воды, лѣс травы. Мѣсяцямъ графля ся фармы камѣнны, але богато. Взагалъ, земля бра, жите зроблять наш шару лѣтахъ добре. Ондовина сего року була добра, бараболя выдавал 1 бушля до 18 бушля

(Продовжене на другой сторонѣ)

МУЖИЦКА СМЕРТЬ.

Оновѣдане зъ покутского жита.

I.

Его называли Банатомъ, властиве-жъ имя его было Гриць. Банатомъ прозывали его тому, бо вѣнъ служивъ при войску на Угорщанѣ въ Банатѣ и неразъ розповѣдавъ про той свой побутъ въ Банатѣ.

Вѣнъ бувъ жонатый у друге зъ Калиною, теперь Грицѣха, що мала въ одной нозѣ „романтизмъ“ и безъ пальца не могла ходити.

Мать навичку що недѣлъ впити ся.

Якъ упавъ ся, то забувавъ зовѣмъ, що жонатый: все мать себе за вѣдываня тай згадувавъ першу небѣжку. Се тому — такъ говорили суѣды — що зъ першою добре живъ, а зъ другою оженивъ ся только для того, що господаревъ вѣякъ безъ жѣнки.

Що недѣлъ торкѣтъвъ Гриць. Выходивъ передъ хату на запущене пѣдывѣре, пороселе буряномъ, стававъ собѣ коло калабанѣ, що зъ лепкуры воду пють, тай торкѣтъвъ.

— Де плѣтъ вѣдъ улипъ? — пытавъ ся самъ себе. — У каждого е плѣтъ, а въ мене нема? А я-жъ горшій газда вѣдъ васъ? Мо-ой, богачъ!... Нема плѣта, лишь поплативъ! А давно бувъ плѣтъ, ще за небѣжки жѣнки... Она менѣ жѣти варила, якъ я его городивъ. Моя газдыня! Бувало — горожу плѣтъ, або передъ хатою шось роблю, може и? (вѣнъ говоривъ се слово зъ притѣкомъ, ваче бы зъ кымъ перечивъ ся), а она бувало, небѣжка, стане на порозѣ та: Гриць! — каже — ходи полудывати. Я лишаю роботу, може и?!

ухожу до хаты. Ану! стоить стѣлъ, застеленный бѣлою скатертью, може и?!! Святочна скатерть! Ану! стоить склянка на столѣ — изъ горѣвко. Дае миску яешницѣвъ, дае миску баранулу у ющѣвъ, дае молочну кашу, дае запашну кулену зъ сиромъ. Якъ сонце! Вѣдъ, пий и весели ся!

Та не лишь плѣта чѣплявъ ся Гриць: вѣнъ накладывъ собѣ также изъ курми и зъ воронами. Навѣтъ нашому невинному пѣсови, зъ лагоднымъ и слѣзавымъ очима, обрѣлому довгою козячю вѣвною, не дававъ Гриць спокѣйно перѣбѣти.

Такожъ изъ прохожими людымъ заходивъ Гриць у бесѣду. Попередъ его хату переходивъ що недѣлъ молодой парубокъ, Петро, пдучи до читальнѣ. Вѣнъ бувъ секретаремъ читальнѣ тай Гриць его за то ненавидѣвъ.

— А куда идеть, Петро?

— А куда-жъ бы? — вѣдывѣвъ Петро. — Иду на танецъ. Давъ Богъ недѣлю та при свѣтъ хоче молодѣжь попѣграти ся.

Гриць зная, что Петро его дурить.

— Ой такъ. Таже и я бувъ молодой. Може и?!! Але давно не такъ шли итрашки, якъ теперь. Давно были парубки, а теперь что? Самѣ драйте!

— А хѣба-жъ давно были инакшій люде? — перебивъ, озлобленый Петро.

— Но-но-но-но, — успокоювавъ Гриць, — не за тебе байка, а за другихъ.

— А другій-жъ якій?!

— Но-но-но! Ты не знаешь, что каждый цыганъ свои дѣти хвалитъ? Може и?!! Я лишь такъ собѣ. Ты, Петро, якъ якійсь казавъ, берн на розумъ. То не те, что горшій парубки, але горшій часы настали. Може и?!!

Теперь звертала ся дискусія на злий часъ.

— Та якъ то горшій часы? — пытавъ ся Петро, — что за горшій?!

— Такъ, что горшій! — впѣвнявъ Гриць. — Давно парубкамъ было лишь до итрашокъ, а теперь что? бѣда!

— А хѣба-жъ давно парубки были навами, чи якъ?

— Но-но-но! — доказувавъ Гриць. — Таже то не туда. Давно, бывало, якъ челядь збере ся коло коршмы, то провадитъ итрашка цѣлый день. А днина давно не то, что теперь. Вереме на дворѣ таке, что ажъ сердце радуе ся. Може и?!! Тай днина довша.

— А теперь якъ? — запытавъ ся Петро. — Таже адѣтъ, вереме; а въ лѣтъ — то днина въ двѣ довша, якъ у зимѣ.

— Е, говори! Вереме веремо не рѣвне, тай днина днинѣ! А давно, кобы ты знавъ, то таки доба була довша. Може и?!! Бувало въ недѣлю якъ заведемъ танецъ коло коршмы, то потубѣюшь, небоже, до сходу, заки сонце зайде. Або якъ у Баватѣ, бывало, выйдешъ на зицарку, мой, якъ розпутитъ колыны по чистѣмъ поли, то якійсь разъ танѣстрою подкнешь...

— Та то, вуйку Гриць! — перебивъ Петро, — не днина тому винна, але видко, что на танцѣ охоты не было тай танѣстра була за тяжка, что вамъ такъ навѣямало ся до заходу сонца.

— Що ты менѣ перечивъ! Уже я тобѣ кажу свѣську правду, что давно цѣла доба була довша: и нѣчь и днина, а теперь настае чмъ разъ коротша!

Петро засмѣявъ ся.

— Та се, но вашому, ще на таке зѣйде, что буде година днины, а година ночи. А вѣдтакъ

уже таке настане, что не буде нѣ днины нѣ чы, лишь хѣба — разъ темно, разъ ясно, и темно, разъ ясно: михтѣти ме поперець очы, люде бѣгн-мутъ ся головами оденъ до одного!

— Ей-же бо ты, небоже! То ты берешь мѣ старого на глумъ?!

Петро пѣйшовъ, а Гриць вѣдывавъ на лѣдѣжъ и на читальню.

Гриць вѣдай бувъ бы въ недѣлю самъ хаты вѣколи не зайшовъ. Кликала его двѣцѣтлѣтна дѣвчата (ше вѣдъ першою жѣнъ Василина. Она пѣдходила тихо, босыми ногы, ажъ до Грицѣ, сѣпала его за рукавъ тай пѣшѣтъ — Дѣдо! ходѣтъ вечеряти!

Гриць обертавъ ся здивованный, хвѣлку думывавъ ся и пинѣвъ до хаты.

Вѣдъ Василины занѣсло на кѣлька кроу въ округъ потомъ. Дѣвчата мыють ся что е ты лугомъ майже до поля. Василина очеви не робила, того, бо не мала часу: она заступъ хатѣ газдыню, тай робила на ланѣ, а ма не было въ головъ, абы „дѣвка була змыта.

— Такій-емъ добрый-добрый, якъ молоко говоривъ Гриць входячи до хаты, але его битый выгладъ не показувавъ зовѣмъ молодого настрою.

— Иги на тебе шяку? — вѣдывѣла Грицѣха зъ нечѣ. — Ты зъ глуду зсунувъ что плетешъ, не видишь, что образы въ хѣ?

— Но-но-но, жѣвно, Богъ зъ тобою! Чѣвѣкъ, якъ якійсь казавъ, хоче захити свѣтъ то Богъ давъ недѣлю. Цѣлый тыждень итрацъ якъ той казавъ, въ потѣ чола, а —

— Ей, робѣтнику мой! — ажъ засп Грицѣха. — Иди, иди, старцуне, ще в горѣвка въ тобѣ займе ся. Тай то нѣ вѣсты!

„SVOBODA“ (LIBERTY.) Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All communications should be addressed to:

„Svoboda“ Mt. CARMEL, PA. P. O. Box 13.

Предплата річна2.00 До старого краю..... 3.00

Всѣ дописи и гроші просятъ высылати по адресу:

То „SVOBODA“ P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЪ ПО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

Купуйте книжки!

Въ редакціи „Свободы“ можна достати слѣдующіи книжки:

Канадїиска Русь

Написавъ Н. Дмитровъ Цѣна 10 цѣт.

Образки зъ Америки. Написавъ Вузко. Цѣна 10 цѣт.

Народный рухъ Австро-Угорскихъ Русинѣвъ Ч. I. Написавъ М. Навлигъ. Цѣна 15 цѣт.

Конституція Сполуч. Державъ Півночнои Америки. Написавъ Ст. Макаръ. Цѣна 10 цѣт.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“.

(Продовжене зъ стороны першом)

Наші осадники зъ концемъ сего року въ Dauphin district мають переважно ко коровъ, бараболо на прожите и огородовану, засобиѣнші зъ нихъ больше худобы, по троха пшеницъ та вовса. Цѣлу околицю Dauphin перетнае водъ полудня на півночь желѣзница Lake Manitoba and Canal Railway Co. до озера Winnipegosis, 215 миль водъ Winnipeg. Наші осѣли коло стаціи желѣзничихъ: Dauphin, Valley River, Sifton и Fork River. Сего року попровадило товариство желѣзнице водъ стаціи Sifton крыло желѣзної дороги до Swan River до 100 миль. Околиця ся Swan River належить до найлучшихъ, на жалъ нашъ тамъ не поїшли, а другі народности пѣмъ еще стали будувати желѣзницю, заняли майже все луцше.

Звольте дауфинцѣ самі про себе де-що сказати, вы тамъ проживаете, належить ся вамъ перше жите наше передати на папѣрѣ, абы не прогуды безъ споминки. Повиннисьмо старатись не толькы набуты по великому кусневи землѣ, але до жита духового щиро братися. Школа, де-бъ молоде поколѣне образовалсь на вольныхъ обывательствѣ — се подвална наша. Першій почетокъ рядъ канадїиской побиты въ Sifton, заложуе для напихъ школу. Въ сѣи околици найбольше число напихъ людей.

Четверта колонія: Pleasant Home, 45 миль на півночь водъ Winnipeg. Въ р. 1897 осѣло тутъ напихъ 20 родинъ, нынѣсть 160 родинъ. Мѣсце се має ту добру сторону, що близько лежить головного рынку, де можна такъ збути, якъ и набуты дешево, а до того бѣдныи чоловікъ каждого часу знайде зарѣбокъ. До сего року Canadian Pacific Railway мало крыло свое на 19 миль розтягнене. Сего року пустило до 40 миль на фармы, остало лише 5 миль, а на другіи рокъ бѣ желѣзниця ажъ до озера Winnipeg до мѣста Gimli. Въ такомъ рядѣ желѣзниця перетне цѣлу осаду нашу. Наші живуть на товншипахъ: 17, 18 ренчъ: 2, 3, 4, то есть на чотырохъ тсви. Рядъ позволитъ тутъ осѣсти и на непаристыхъ числахъ. Буде гуть троха больше працѣ, бо за богато лѣса,

однакъ зваживши, близькій рынокъ, зарѣбокъ, выпадае корыстне мѣсце для бѣдныхъ людей. Ся осада молада еще, що лише осѣдають люде, однакъ працѣ уже вложили богато, а въ короткомъ часѣ зъ цустаровъ покаже ся заселена сторона.

Стже въ Манитобѣ маемо три головніи наші осадѣ: 1) Stuartburg, де нема мѣсяця для новыхъ осадниковъ. 2) Dauphin, де може еще велика сила найти мѣсце и 3) Pleasant Home, де тежъ дуже богато есть мѣсяця до поселеня. Окрѣмъ свихъ трѣхъ головныхъ осадъ суть еще меншии осадѣ въ Манитобѣ, а то: Gopog 20 родинъ, 15 миль водъ Winnipeg. Тутъ покупали наші малі довгі паски River Lots по 30—40 акровъ, довгі на 4 милѣ, а платили по \$2.00 за акеръ. 2) Brokenhead, 45 миль водъ Винниперъ на вехѣдъ, де буде около 40 родинъ, а осѣли по части на вольныхъ, а по части на купваныхъ фармахъ. Певнй мѣсяця тутъ суть дуже добры, однакъ больша часть сей землѣсть пизька, а черезъ те мокра.

Если бы рядъ осушивъ, найшли бы поселенцѣ богато доброй землѣ до поселеня. Фармы тутъ не такъ дорогі, рядъ продае за полдотокъ, бо старшій фармеры зрубали лѣсъ, спродали, а неплативши податку, ушли. Нова осада отирае ся 60 миль на вехѣдъ: White mouth (Weitmaut), депару напихъ лине осѣло.

St. Norbert, тутъ находится ся тежъ 20 нашихъ, на купованой земли, 14 миль на полудневый захѣдъ водъ Винниперу. Тое мѣсце наші добре заплатили, \$6.00 за акеръ, въ аницѣмъ мѣсяци мали достати по 2.00, однакъ наші радѣ були, що землю бискупску найшли такъ и се для нихъ благодать. Моя гадка и якій-такій досвѣдъ въ Канадѣ заставляе сказати своимъ, що подѣ жаднымъ варункомъ не радывъ бы-мъ купувати въ Канадѣ землю, еде не часть може колисъ треба буде купувати, але теперъ абсолютно не заходить потреба. Прийшовъ нашъ чоловікъ свѣжій до нового краю, не повиненъ братися до того, чого не розумѣе. Земля дарована не зруйнуе ся, а купована вырве зъ рукъ центы. Де що розповѣвъ-емъ, а радше порушывъ-емъ за наші осадѣ въ Альбертѣ и Манитобѣ.

Звольте саміи про себе намъ де-що розповѣсти тай розширати гадку, абы „Свобода“ загощувала мѣжъ вастай розносила кожду вѣстку. Я думаю, що дехто изъ старого краю радо прийме вѣдомѣть зъ далекого свѣта, сказане рѣднимъ братьямъ зъ-за моря. Ну-жъ зиную за перо, та далѣ скажете кождый зъ своего кута звѣстку про цѣле жите наше.

Дальшій осадѣ наші въ Assiniboia провинціи, 1) въ Yorkton (Jorkton) зъ Portage Prairie 56 миль водъ Винниперу тягне ся линия желѣзна: Manitoba North West Railway Co. до мѣста Yorkton въ Assiniboia. На конціи той желѣзной дороги осѣли наші въ трѣхъ мѣсяцяхъ Beaver Hills Colony, 35 миль водъ Yorkton, Crooked Lake, Alta 20 миль водъ Yorkton. Logberg Colony 20 миль водъ Salt Coats стаціи другою передъ Yorkton. Осада ся есть вѣддалена водъ Винниперу около 300 миль. Въ сихъ трѣхъ мѣсяцяхъ около 400 родинъ. Першій осадники були се, що такъ скажу, ребелянтѣ, котрѣ хотѣли подѣ Винниперомъ землѣ, за тое достали троха дальше, якъ думали. Околиця ся не такъ бы була в зла, лише тое одно, що далеко водъ рынку торгового лежать, тай що зарѣбокъ для бѣдныхъ тутъ не богато. Добра сторона для худобы, переважно чудно ховае ся худоба тутъ.

Сторона ся лежить въ півночной части Assiniboia, а наші осѣли на тавншипахъ: 28 ренчъ (Range) 8, 7 и товн. 29. Ренчъ: 8, 7 въ Beaver Hills Colony. На другій осадѣ нашій: Crooked Lake Colony засѣла на тавншипахъ (T): 28, 29, 30 и на ренчахъ 2, 3, 4, West. Трета осада Logberg (McNutt Colony) находится ся на T: 25, R. 31-th Mer.

Наполудне водъ Йорктому въ простой линіи до 60 миль на С. Р. R. Co. коло желѣзничной стаціи Greenfell есть мала осада напихъ около 50 родинъ, котрыхъ тамъ забрали Нѣмцѣ зъ Галичинъ прийшовши. Якъ то тымъ въ осадѣхъ въ Assiniboia жие ся, повиннй самі за себе доносити, я лише скажу, що всюды находивъ-емъ людей чуючихъ себе щасливими и зъ надѣєю на лучшу долю якъ старѣмъ краю.

Въ четвертой провинціи: Саскачеванъ на дорожѣ же

лѣзной: Prince Albert при стаціи осада около 100 родинъ надъ рѣкою Саскачеванъ, такою, якъ Дѣстеръ въ Галичинѣ.

Отже у всѣхъ провинціяхъ North West Territories живуть наші люде, котрыхъ поверхъ 10.000 до теперъ находить ся. Нехай, якъ хочутъ, задивляють ся братя Галичане на нашу емиграцію до Канады, нехай якъ чорнымъ красками малюють се, намъ проживающимъ въ Канадѣ по пару лѣтахъ зрѣлои практикѣи приходить ся заключити ось такѣ:

Братя селяне зъ Галичины, поки часть, доставайтось до Канады. Будте приготавані на трудный почетокъ, але якъ пару лѣтъ попрацюете, зберете овочѣи свои працѣ. Шкода братя, абы вашъ потъ ллявъ ся за дармо по паньскихъ ланкахъ, а до того, чтобы-ка будъ постыака знуцалася ся надъ вами. Каждый охочій до працѣ зъ здоровыми дѣтьми нехай свѣщитъ зъ весною до Канады, а певно того не пожалуетъ.

Ты, интелігенціе галицка, сли уже не годнась ему доброу, сумлѣнноу, радоу помочи, такъ хоть того збѣдженого своего темнѣйшого брата липы въ спокою. Вы отцѣ духовній не выдерайте послѣдній центы за метрика, котрыхъ тутъ цѣлкомъ не треба. По Христа примѣру треба еще бы имъ дати, а не брати водъ нихъ. Я не знаю куда бы нашымъ лѣпше ѣхати зъ Европы, однакъ хочю порушити то пытане. Отже такъ, Нѣмеччина не хоче теперъ нашихъ пускати черезъ край, то есть, абы ѣхали на Гамбургъ. Агенты хочутъ справити емиграцію на Роттердамъ, жадають они водъ особы до Винниперу 131 зл. додавши дорогу зъ Галичины до 30 зл., такъ выйде дуже высокая цѣна такоу и ѣзды, т. е. до 160 водъ дорослой особы. Возьмѣмъ другу ѣзду на Италию. Дорога зъ Галичины до Udine коштуе 15 зл. зъ Udine до Винниперу 100 зр. треба моремъ до 4 дни больше ѣхати. Отже рѣшниця грошева дуже велика, длятого каждый повиненъ всюды пытати, а де дешевше, туда ѣхати, сего агента адресъ: Н. Nodari, Udine, Italia. Времѣтъ така моя практична гадка, а кождый може послѣ своей волѣ работати.

(конецъ буде.)

Гигіена або наука о здо-ровлю.

Июда Д-ръ С. ВЛЮМВЕРГЪ. (Дальше.) ПРО ПРАЦЮ зъ гигиенной точки погляду.

Въ попередній статѣ я давъ читателямъ поверхове почитате про физиологію мозгу и его работѣ. Однако для лучшого зрозумѣня предмету, менѣ лишаешъ еще пояснити, якъ иде тотъ работа.

Кождый може себе поспытати, якимъ чудомъ вышній вражѣня переходять до мозгу и на водворѣтъ, внутрѣшній идеи и мысли передають ся на вѣтъ за помощью мовы и мускулѣвъ? Нате водповѣтъ вамъ, що до того цѣли служатъ двоюкого рода нервы, зъ котрыми мозогъ безпосередно сполученый и котрѣ переходять до всѣхъ частей нашего тѣла, такъ, що нема нѣ одного органа и нѣ одной ткани въ нашѣмъ организмѣ, котрѣ бы не мали первѣвъ. Всѣ вражѣня, що ихъ масмо зъ окружающего насъ вѣтпного свѣта, приходять до мозгу посредствомъ нервѣвъ, звѣстныхъ подѣ назвою „нервѣвъ чувствѣа“, а всѣ мысли и идеи, повстали въ насъ самыхъ, то есть: въ нашѣмъ внутрѣшнѣмъ свѣтѣ, або лучше сказати, въ нашѣмъ власнѣмъ мозгу, приводятъ ся въ чинъ за помощью нервѣвъ, звѣстныхъ подѣ назвою „нервѣвъ руху.“ Найлучше те все поясню при-мѣромъ. Кождый знае, що якъ засвѣтити свѣричокъ въ темной комнатѣ, мы хвилею одержуемо вражѣне свѣтла. Пытане якъ оно дѣе ся? Зовсѣмъ просто. Свѣтло дѣлае на чуткій нервъ очный, котрый именно несе импульсъ до мозгу, де, завдяки звѣтнѣй физиологичной работѣ, одержуеся вражѣне свѣтла. Дальше, кождый знае, що отъ хочъ бы подѣ вражѣнемъ различныхъ предметовъ, одержуеся достаточной по-ставинѣи пришла кому до головы гадка пр. пойти на небудь, то зъ мозгу посылае ся импульсъ до нервѣвъ руху, котрѣ побуждуютъ мускулы ногъ ити въ дапу дорогу.

Все те навѣвъ я читателямъ тому, щобъ показати, що яку бы мы небудь робили роботу, мы повинняемо еи ве автоматично, а все подѣ впливомъ контролѣ мозгу и нервѣвъ. Но не всѣ люде працюють однаково своими мозгами.

Що до того дѣлємо людеи на три категоріи: 1) на людей, що жиють чисто умысловою работою, а що працюють физично о стѣлько, о скѣлько того вымагае потреба жита. 2) на людѣи, що жиють такъ умысловою якъ и физичною работою, и 3) на людѣи, що жиють чисто физичною работою, а дуже мало умысловою.

До першой категоріи зачисляемо філософовъ, авторѣвъ, поетѣвъ, композиторѣвъ, професорѣвъ, докторѣвъ, священниковъ и др. до другой зачисляемо: ялярѣвъ, техникѣвъ, купцѣвъ и др.; до третей зачисляемо людеи различныхъ звани, якъ: кравцѣвъ, шевцѣвъ, работниковъ въ фабрикахъ, селищъ и такъ дальше. Той подѣль не е акуратный, бо можемо стрѣвнути чоловіка третей категоріи пр. работника при желѣзницѣ, котрый працюе больше мозгомъ водѣ чоловіка другой категоріи пр. якого богатого купця, котрый завдяки своему, нагро-мажденному богатству уживае доходѣвъ своего капитала, самъ нѣчо не робить, а заставляе робити другихъ на себе.

Лишаешъ менѣ водповѣстити ще на одно пытане. Неразъ доводитъ ся почути таке мѣжъ людями, що физична праця важкѣйша умысловою. Але се неправда. Умыслова праця, се одна зъ труднѣйшихъ працѣ, бо ту треба напряжати мозогъ, севѣтъ зъ вражливѣйшихъ и чуткѣйшихъ органѣвъ чоловіка, наколи при физичной праці напряжаешъ менше чуткѣи и водпорнй мускулы. При работѣ мозгомъ вызывае ся большій до него приплывъ крови, а тымъ самымъ водплывъ еи зъ другихъ органѣвъ, котрѣ еи потребуютъ. Если се часто або и все повтаряешъ, то понятно само собою, що другі органы не одержуютъ достаточной пищи, а затѣмъ и ихъ функция недостаточна, що, розумѣешъ, лихо выпывае на цѣлѣи организмѣ и здоролле чоловіка. Особливо лихо дѣлае умыслова праця на стравнѣи органы, ели занимаи ся нею сейчасъ послѣ ѣды. Дѣло въ томъ, що наплывъ крови до мозга спинае ихъ стравну способность наследкомъ недостачи корму, а опѣсля поживае лихо травить ся, довго лежить въ жолудку и кишкахъ, вы-

сорому немає: уже дѣдовѣдъ, одною ногою въ ямѣ, а ще якъ залле собѣ пельку, то мало що хибуе, абы по стѣнахъ не деръ ся.

Гриць замуркотѣвъ щось подѣ носомъ, а потому вхопивъ ся обома чорными, коестастыми руками за голову, свѣвъ за стѣлу тай: „Убила мене — каже — якъ кагла!“ Водѣ запровленой чортъ зна чимъ горѣвки болѣла его голова.

Василина подала ему вечерю тай пошла ладодити постѣль.

II.

Чи вѣдъ бувъ пѣякъ?

Варвара, Павлова дѣвка, дѣвка чорнява, высока и гнучка, напала була разъ середъ поля на Василину, бо Василина дѣе еи обжуувала.

— Ты обсеудо якась! — кричала Варвара. — Розповѣдай лѣпше по селѣ за себе та за своего дѣдо пѣяка, а не за мене, бо я тобѣ заразъ костки повывымаю.

Василина дивила ся звичайно въ землю тай тому всѣ казали, що она „непевна.“ Теперъ она глипнула на Варвару своимъ зизымъ окомъ.

— Брешешъ, Варваро, я тебе не обжуувала, а водѣ моего дѣда тобѣ засѣ!

— Бреши сама зъ псами, ты опуде вонючій! Ади, воняе водѣ тебе, якъ водѣ тхора. А твоѣи дѣда таки пѣякъ: маліи дѣти знаютъ, що вѣдъ пѣякъ.

Василина водѣйшла. Ишла зовсѣмъ спокойно, такъ, наче бы нѣчого и не стало ся.

Варвара кричала ще ѣи на vzdogѣвъ:

— Сокоти ся ты, зеленугу, сокоти ся мене, якъ овью, бо якъ еще разъ учую за якусь обсеуду, то розѣдру тобѣ хавки водѣ уха до уха; се-редѣ села розѣдру!

А сусѣда Грицева, стара Семениха, имила була разъ Грицевого сынка Николу въ своимъ саду на яблѣнцѣ. Зсадила его водти тай выпарила, не жалуючи долонѣ.

Счинивъ ся верескъ. Сусѣды зазирали черезъ плоты. Вышла и Грициха тай стала впеняты, що Никола здоймавъ лишь одно-одѣське яблѣко зъ землѣ, а на яблѣнку зовсѣмъ не лизивъ.

Семениха ажъ руки заломила зъ пересердя: Гей, люде добры! Та черезъ се злодѣйкувате насѣне нѣякъ буде стебельця на дворѣ вдержати: обнесутъ де що е. Тай то малый злодѣй, укравъ, а стара злодѣйка покрывае. Та ты, крива вѣдьмо, вчишь дѣтей крадѣжкѣи! Ты чоловіка звела на нѣнацо. За першой небѣжки. Гриць бувъ порядный газда, а за тебе вѣдъ и пѣякъ и нетрѣбѣ. А то, бѣгме, радше бы ему було повѣсити ся, нѣжъ мавъ завязувати собѣ свѣтъ изъ такоу кривою вѣдьмою.

Грициха замахнула ся палицею:

— А иди-жъ ты, мерзо! Я тебе до суду завадамъ, що ты мене вѣдьмою называешъ. Абысте були люде свѣдомѣи. (При сѣмъ словѣ сусѣды поховали ся поза плоты). А и присягну, що ты вѣдьма. Я знаю, що ты ходила гола навкругъ хаты зъ макѣтроу на головѣ.

То була робѣтна днина: чоловіковъ не було дома, лишь жѣнки. Тому Семениха балакала ще довгенькій часть въ Процихоу. Проциха плакала дитину обвислыми, жвонклыми грудьми тай проповѣдала:

— Добре кажете, Семенихко, то она звела Гриця на нѣнацо. Якій ставъ теперъ! Соромъ межѣ люди показати ся: та вѣдъ и въ недѣлю въ чорной сорочцѣ. Не дбае она нѣ за чоловікомъ, нѣ за Василиною. Дѣвцѣ вже двацѣтыи рокъ, а люде не трафляють ся. А все черезъ ню.

— Поганъ, кажу вамъ. Таже я ще зятмила его першу небѣжку. Жили, якъ той казавъ, у мирности и въ радости. Мавъ зъ нею двое дѣтей. Старша, Марія, та померла вже воддана при першій дитинѣ. А отся молодша, Василина, така стала? Непевне оно такѣ: и въ очѣи чоловіковѣи не подивитъ ся, все въ землю. А все она вина.

— Гриць забанувавъ за першою небѣжкою; послѣ еи смерти та ходивъ цѣлѣи тыждень, якъ строеный: нѣ работа его не брала си, нѣ ѣда. Потому, що робити, оженивъ ся. Та — якъ бы жѣнка людяна. А то лучила ся така помийниця, що не то роботы зъ нею, але и доброго слова нема. Крива вѣдьма тай рента.

— А вы-жъ гадаете, що вѣдъ чого розпывъ ся? Таже за першой небѣжки — де-де-де — го-сподаръ на все село. А теперъ? Отъ гноба: и сама не здыхае тай ему не дае жити. Воже, про-сти менѣ! Отъ грѣхѣи.

Такожъ панотець Антоній мавъ Гриця за пѣяка. Незабавки послѣ того; якъ Гриць оженивъ ся въ друге, панотець закликавъ его до себе.

О. Антоній бувъ старшій чоловікъ старои школы, завзятый табачникъ. Вѣдъ належавъ до „твердыхъ Русинѣвъ“, говоривъ зъ жѣнкою и дѣтьми по польски, а на мужпковѣ натискавъ, абы не говорили цѣ, цѣ се, але сѣе.

— Учить насъ сѣяти! — говорили люде.

Гриць увѣйшовъ до комнаты, поцѣлувавъ панотця въ руку и ставъ оглядати перепудженными очима портретъ Сибѣурского, що высѣвъ надъ бюркомъ: еще не видѣвъ такоу „страшного свѣтца.“

— Слухай-но ты, Грицю, (панотець кождо-му тыкавъ), пытаю ся я тебе, чого ты розпѣ-

лячивъ ся? Та тобѣ не встыдѣ: таже ты якийъ газда?!

Газда глипнувъ жалѣсными очима на Сибѣурского.

— Просю божио ласки, тай вашои, та де-жъ я? Лучила ся пару разъ оказія та — що правда — бувъ-емъ трохи горѣвчиний, але абы ажъ роззити ся, то... бѣгме, я не тотой... не свѣдѣмъ тай уже.

О. Антоній заживъ табаки тай ставъ Гриця, якъ то кажутъ, псаячти:

— Ты слѣй-такій, масищъ менѣ присягнути водѣ горѣвки, розумѣешъ?!

— Таже я розумѣти розумѣю, але присягну-ти... то вже нѣ.

— Якъ? що? чому? Ты не хочешъ присягати водѣ горѣвки?!

— Во то зъ хлѣба, — сказавъ Гриць неневнымъ але переконуючимъ тономъ.

И зъ присяги нѣчого не було.

— Чекай-чекай, ты лайдаку, прийде коза до воза.

Тай прийшла коза.

— Узавъ пошь на мене позьму, — говоривъ Гриць до жѣнки по якомъ часѣ, вернувши водѣ хресту.

— Якъ, за що?

— А чѣ-жъ я знаю.

— Но, а водки знаешъ, що зявъ позьму? — Якъ водки? А дѣ, охрестивъ дитину Ерстиною!

— А ты-жъ що?

— Та и казавъ: хрестѣтъ, кажу, Ервана, а вѣдъ охрестивъ Ерстиною.

По двоухъ рокахъ охрестивъ зновъ панотець хлонця Родіономъ.

— А якъ хлѣпѣць называе ел? Казавъ-сеъ что Никола?

кликуючи катарь травлячо-го апарата. Ось чому після кожної їди треба все відпочивати яку годину. Кожний, хто хотів трохи працювати мозгом, знає про те, що вода напруженою умисловими роботами одержує ся біль голови, а якщо се часто повторяє ся, чоловік стає нервовим, а навіть може страпати зовсім розумом. Не дармо в домах божевільних знаходимо так багато умислових робітників. Однак з того не треба заключати, що найкраще зовсім не працювати умисловом. Кожний чоловік повинен працювати своїм мозгом, бо на том полягає его досконалість і вищесть над всіма іншими істотами.

Если б не було умислових работ, не було бы топ культуры и тыхъ вынаходовъ, котрыма мы теперь користуемъ ся. Не треба лашь занадто сильно и неустанно працювати умомъ.

Мозогъ потребує водъ часу до часу відпочинку в рожнородности в работѣ, бо водъ того зависить его рекреация. Такъ, примѣромъ, попрацювавши якийсь часъ надъ якоюсь задачею або винаходомъ, треба заяняти ся чимъ небудь другимъ, найкраще перейти ся, щобъ на свѣжомъ воздухѣ просвѣжити розумъ. В особенности мозгъ потребує ночного відпочинку и тому вѣщо такъ ему не шкодить якъ работа по ночахъ, почна безсонниця, а такожь сны и страсти, котры сильно роздратують нервы и мозогъ. Недаромъ каже ся, що „равнокъ мудрѣйшій вечера“, и дѣйсно, кождый годенъ болѣше зроби и мыслити своимъ умомъ днемъ чымъ ночью. День призначеный для працѣ, а ночь на спочинокъ. (Дальше буде).

НОВИНКИ.

Хто найбільшій багачъ в Америцѣ?
John D. Rockefeller. Сей має 319 мільонів и 309 тисячъ. Рѣчного доходу має 20 мільонів; на мѣсяць приходить ему одень міль. в 666. 666; на день 55 тисячъ 555.55; на годину 2,316.48; на минуту 38.40; на секунду 64.

— Таже я казати казавъ, коли-жъ бо має на мене позыму. Отъ и не гадаати, якъ называвъ... Редьковою называвъ.
— Йой! а ты жъ що?! Таякъ, хлопець, та абы звавъ ся Редькова?
— Иди, пытай ся его. Я ему кажу Никола, а вонъ: хреще ся — рабъ божій Редькова — тай рента.

Проте однако Ерстину все звали Ериною, а Родіона Николаю.
Але Гриць не бувъ такий пиякъ, якъ другій пияки. Пиякомъ звичайно е той, хто не в корми тай хто не завѣдъ: чи е товариство, чи нѣ, чи е причина пити чи вѣ. А Гриць не такъ. Вонъ майже нѣколи в корми не шивъ. Приносивъ собі завѣдъ горѣвку до дому. Лишь мавъ ту пиячку прикмету, що шивъ самъ, не дбаючи про товариство.

Гриць „заживавъ свѣта“ лишь у недѣлю. Буденного дня ходивъ у поле, якъ кождый. Та только тодѣ майже нѣколи не говоривъ. Сусѣдъ Иванъ, що мавъ исьменну жѣнку, розповѣдавъ неразъ, що: Гриць — каже — выговоритъ ся въ недѣлю на цѣлый тиждень, тай цѣлый тиждень водтакъ не потребує говорити.

Грицяха черезъ „роматизмъ“ не могла ходити. Она вѣчно прыла. Прыла въ село вовну и повѣсма, а за то дѣставала „межи дѣти“ то муки, то скорому.
Василина була въ хатѣ газдынею, але и на ланѣ робила. Дворскій економъ, гербовый шляхтичъ, що бувъ колісь высокымъ урядникомъ, обокравъ касу и поповъ „на утшамане родакуфъ“, уважавъ Василину майже за двореку наймичку. Коли треба було робити, то вонъ приходивъ до Гриця тай кричавъ зъ улщѣ:
— Василино, а ты ще дома? Ты не знаешь, що въ мене работа? Махай не лаять!

Василина заробляла только, що ставало наймати плуга (у Гриця бдо два помѣрки и городъ) ну — тай Грицеву на горѣвку. (Дальше буде.)

Русинъ учителемъ въ публичной школѣ.

П. Денисъ Пырчъ, що перебувавъ теперь въ Олифантѣ, здавъ въ Скрентонѣ, Па. учительскій испытъ и сейчасъ обявъ посаду учителя въ публичной школѣ въ Олифантѣ, Па. Есть се першій случай, що рускій чоловікъ занявъ подобне становище, на котромъ може чимало зроби добра и для нашихъ русскихъ дѣтей, котры ходять до публичныхъ школъ. Рѣвно-жъ и старшій хлопцѣ въ Олифантѣ повинны користати зъ того и ходити на науку, де по прп науку англійскои мовы, можуть ще чого позиточного навчитись, а се ще важне, що за науку пѣчо не платитъ ся. Складаючи п. Д. Пырчови сердечный благожелания по поводу его номинации, желаемо ему доброго поведженя на той новій посадѣ.

Доля галацкихъ робѣтниківъ на островахъ Hawaii.

Дорогой Vancouver, В. С. доходить до насъ вѣсть, що нашъ рускій люде, що недавно заѣхали до Honolulu якъ контрактной робѣтники, збутовали ся и не хотѣли робити на цукровыхъ плантацияхъ подъ дозоромъ муринѣвъ. Властетель плантацій позамыкали люде до арешту, повбирали въ арештантску одежу и подъ доглядомъ полиціи гонять ихъ подня черезъ мѣсто до работы. Мешиканцѣ Honolulu такъ тымъ обурені и сподѣють ся, що силою увѣлѣнять робѣтниківъ изъ такого невольничо нелюдского трактованя.

— Уже болѣша часть статутѣвъ „Р. Н. Союза“ готова, а за явхъ пару днѣвъ прочій примѣрники выйдуть зъ оправы, то-жъ пригадаемо мѣневымъ секретарямъ братствъ, щобъ чимъ скорше написали до головного секретара, кѣлько примѣрниковъ имъ потреба, а сейчасъ выпле ся.

— Чи знаете, що слѣдуюча конвенція „Руско-Народного Союза“ буде на томъ плейзѣ, где буде найбільше членѣвъ? Чи хочете, чтобы у васъ була конвенція? Если такъ, то записуйте ся до „Союза“.

Зновь школа для Русинѣвъ въ Канадѣ.

Зъ канадскихъ газетъ доведёмось, що правительство закладае школу для Русинѣвъ, поселеныхъ въ ди-стриктѣ Dauphin — близько стацин Сифтонъ. Учителемъ має бути Русинъ, здае ся, котрысь зъ учительвъ галицкихъ, що тамъ замешкали. Першу школу для Русинѣвъ заложило правительство передъ двома роками въ Еднѣ. Пишуть такожь, що двоухъ молодыхъ русскихъ хлопцѣвъ учить ся въ Winnipeg въ Manitoba Callege и мають водтакъ стати мисіонерами. Князь Гильковъ, проводникъ дѣхборцѣвъ выбравъ землю 45 миль на захѣдъ водъ Yorkton Assa. Чѣрезъ зиму будутъ дѣхборцѣ мѣшкати въ иміграційныхъ домахъ въ Yorkton и Selkvik. — Найлагѣдѣйша зима въ Edmonton.

Подяка.

Въ New York-у передъ тремя мѣсяцами завязало ся дѣв. братство св. Ольги, и то за старанемъ ревного и честного нѣйборского патриоты Ивана Парияляка. Завдяки вытревалости его и другихъ сестеръ, братство розвивае ся якъ найкраще, а доводомъ сего е балъ, що водбувъ ся тамъ дня 24. новембра. Гали була заповнена помимо непогоды. Хорошу привѣтну бесѣду держала сестра Юстина Монѣта, заохочувала другихъ, абы якъ найчисленнѣше вступали до братства. Опѣсля водѣспѣвали дѣвчата кѣлька хорошихъ пѣсень, а вже-жъ оплескамъ не було кѣнца, коли на естрадѣ воддеклямовали „Дѣдъ и бабу“: ч. Викторъ Гладякъ, Юстина Монѣта и ч. Яковъ Кода все зъ New York. Опѣсля сестра Анна Греско зъ жаромъ воддеклямовала „Родна мова“... По малой перервѣ знова джеревентскій школяръ Тимко Сандовичъ воддеклямувавъ хорошо: „Жидокъ и мужикъ“, а ч. Анна Филякъ зъ Jersey City „Про притчу та пріянь“ (Франка). Завава дальше ишла весело, почѣмъ перервала ея комична деклямація „Жидъ и 100 вовковъ“ (ч. В. Гладякъ и ч. Я. Кода), а опѣсля ч. Ярема воддавъ добре „Чвгиринъ“, (Шев.), а закѣнчывъ: ч. В. Гладякъ и ч. Я. Кода, декл.: „Три царѣ.“ Газдою на балу бувъ ч. Ив. Париялякъ, — тоже ч. Шайка и А. Кашенскій, сестры: Тапшакъ Настя, Тузь Марія, Медвѣдъ Анна ч. Вислокій Мих. зъ New York и ч. Сандовичъ Андр. зъ Jersey City, яко комитѣтъ и все сповнили свой обовязокъ якъ найкраще. Першій разъ, що Русины нѣйборскій зъ горы и зъ долу мѣста зойшли ся разомъ и познали ся. Якъ зачуваемо, то и на долѣ мѣста задумують тамошній нѣйборскій Русины (а е ихъ тамъ велика сила) основати молоде гол. братство, а дѣвчата 5 те зъ ряду бр. св. Ольги!...
На балу явило ся цѣле братство св. Ольги, а такожь богато гостей зъ Бруклина, зъ Newark-у, зъ Yonkers, и зъ Jersey City. Велика подяка належить ся згаданому ч. Ив. Париялякови, и всемъ згаданымъ комитетовымъ, якъ такожь и всемъ сестрамъ нѣйборскимъ, що занялись розпродажею тикетѣвъ и половину доходу водступили на руску школу въ Jersey City...
Шляхтичъ комитѣтъ въ Jersey City, N. J.

Памятайте на Руску Бурсу въ Новѣмъ Сончѣ!

Въ JERSEY CITY, N. J. зложили на Руску Бурсу въ Новѣмъ Сончѣ слѣдуючі:

О. Мих. Подгорецкій	\$2.00
Діонизій Голодъ	2.00
Издоръ Кадубецъ	1.00
Григорій Дольный	1.00
Кость Карчѣвъ	1.00
Демко Телепъ	1.00
Викторъ Вилошь	1.00
Никола Пупчикъ	1.00
Кондратъ Сандовичъ	1.00
Теодоръ Фусякъ	1.00
Иосифъ Сивакъ	1.00
Стефанъ Ковальчикъ	1.00
Семанъ Вавринъ	1.00
Андрей Млинарикъ	1.00
Теодоръ Дановскій	1.00
Д. Зинебергъ	1.00
Юрій Подсадочный	1.00
Теодозіѣ Ткачъ	1.00
Стефанъ Яцевичъ	1.00
Лукачъ Евусякъ	1.00
Иванъ Карлякъ	50
Максимъ Глюзъ	50
Петро Млинарикъ	50
Андрей Гира	50
Сидоръ Ференць	50
Семанъ Мачей	50
Василь Угринъ	50
Никола Угринъ	50
Марія Яцевичъ	50
Гарасимъ Стержинъ	50
Петро Бабякъ	50
Иванъ Вовкъ	50
Теодоръ Назла	50
Тома Петрисъ	50
Гриць Галь	50
Петро Петршианъ	50
Афтанъ Домна	50
Иванъ Дурнякъ	50
Никифоръ Филякъ	50
Иванъ Чухта	50
Иванъ Дзюбина	50
Мевелій Гула	50
Василь Дзямба	50
Иванъ Хованскій	50
Патомій Войтовичъ	50
Сильвестеръ Даносяръ	50
Марко Брода	50
Максимъ Пулчикъ	30
Иванъ Семаникъ	25
Филмонъ Курила	25
Иосифъ Рынявецъ	25
Тимко Падла	25
Антоній Вольнякъ	25
Иванъ Михалыкъ	25
Ева Воберъ	25
Конд. Подлясковичъ	25
Василь Кривцкій	25
Емилианъ Шпакъ	25
Анна Лаца	25
Андрей Прабѣшь	25
Измайлъ Филякъ	25
Павло Канѣщакъ	25
Данько Сохоръ	25
Иосифъ Карлякъ	25
Ксена Станьчакъ	25
Сильвестеръ Павликъ	25
Михалъ Ющакъ	25
Домка Цимбалыкъ	25
Нася Яцыва	25
Юстиянъ Чачуна	25
Григорій Моничъ	25
Кириѣ Ярошь	25
Фаветъ Годъо	25
Емилиа Макійчукъ	25
Марія Квочка	25
Анна Спакъ	25
Катерина Бискупъ	25
Олена Смеречнякъ	25
Матрона Врана	25
Анна Ксевичъ	25
Феврона Демчакъ	25
Валерія Шипульска	25
Юстиянъ Гресчакъ	25
Марія Кавули	25
Тамко Гайтко	25
Илько Тарбай	25
Михалъ Ковальчикъ	25
Маркіѣ Тарбай	25
Войтъхъ Вѣвьярчикъ	25
Иванъ Давюсаръ	25
Павло Бреня	25
Прокопъ Крѣль	25
Кузма Курила	25
Иванъ Адамчакъ	25
Василь Коваль	25
Филмонъ Корѣвъ	25
Иос. Чухта	25
Вас. Вахновскій	25
Корнило Юричъ	25
Стефанъ Филякъ	25
Теодоръ Урбанъ	25
Лукачъ Падла	25
Иванъ Ходаба	25
Панько Кельчыва	25
Максимъ Яцевичъ	25

Григорій Цапъ 25
Дмитро Тилька 25
Панько Филпчакъ 52
Стефанъ Стержинъ 25
Гарасимъ Соколичъ 25
Алексій Бѣлянскій 25
Александръ Падла 25
Мойсей Глюзъ 25
Семанъ Грабать 25
Ридлеръ 25
Имений Ковальчикъ 20
Михалло Губикъ 15
Югаска Лѣщиньска 10
Фецко Юрчакъ 10
Иванъ Баранъ 10

Разомъ \$53.20
За такъ щедрій жертвы складае тымчасово подписаный комитѣтъ всемъ жертвователямъ, що походятъ головно зъ околиць Новосадецкихъ, щиро подяку, бо есть надѣя, що и не одна руска дѣтина зъ Америки знайде мѣсце въ школѣ (бурсѣ) въ Новѣмъ Сончѣ, — а по окѣнченю школъ зъ умѣе водвѣдчати ся цѣлому народову рускому, особливо нашимъ мужикамъ. Тому не повинно бути межи нами Русиними амер. анѣ одного, котрый бы не причинивъ ся хоть найменшымъ даткомъ на ту цѣль. Особливо все нашъ братства повинны якъ найщедрѣйше вспомочи згадану школу въ Н. Сончѣ!

За комитѣтъ
О. Никола Подгорецкій, голова.
Діонизій Голодъ. — Издоръ Кадубецъ, коллекторъ, касиръ.
Василь Кадубецъ, коллекторъ, касиръ.

Церковній статуты.

Руска громада въ Питсбургѣ, Па. на одномъ своемъ парафіальномъ митингу ухвалила статуты, котрыхъ водъ теперь мають держати ся такъ парафіяне якъ и священникъ. Ты статуты вже въ друку. Мы бѣ рады каждой руской громадѣ завести у себе такі установы, а певно не було-бъ неразъ тыхъ нецотрѣбныхъ сварокъ и непорозумѣнь, котры повстають звичайно зъ того, що нѣкто не знае чого держати ся, а найважѣйше, що кождый хоче розказувати.

— О. Макариѣ, еромонахъ зъ афонскои горы заѣхавъ до Америкы на православного пона и въ той цѣли удавъ ся до православного епископа Николая о посаду. Але той ему не давъ посады, такъ что бѣдчачиско му сѣвъ тынитись по Нью Йорку безъ найменшой подмоги, а навѣтъ було бѣ прийшло до голодовои смерти, якъ бы не добрый люде прийшли ему въ помѣчь. Товариш о. Макариѣ, що приѣхавъ нарокомъ зъ Афону забрати его зъ собою написавъ до нашої редакци обипрныи лствѣ про милосердіе и господарку православныхъ попокѣ въ Америцѣ и въ краю, а замѣчуе дуже добре, що они держать въ одной рудѣ Христа, а въ другой мечъ. Хоть авторъ того листу подписавъ ся, однакъ мы ще провѣримо самі деякі факты а прп нагодѣ покористуемось ними. Намъ лишь чуднымъ выдае ся, що у православныхъ поповѣ-царелюбѣвъ есть споро милосердія до загпбшихъ (!?) уніятѣвъ, а до своего товаришпа нема — най, кажутъ, гвие зъ голодѣ на нѣйборскомъ бруку. Ладный примѣръ наслѣдуваня Христа!

Вѣдзнака „Р. Н. Союза“ вже выишла давно и можна ихъ набути по 85 цнт. только въ гол. секретара, зложивши належитѣсть въ передъ на руки мѣсц. секретара. — На боргъ водзнакъ не даеся.

Замовляйте книжочки!
Незабавомъ выйде зъ друку зновь друга книжочка подѣ написею: „Де-що про права и суды въ Сполученыхъ Державахъ, а особенно въ державѣ Пеннсилвевія.“ Книжочка сеся етانه въ ведлкой потребѣ для русскихъ людей, а хто мати буде ще и першу книжочку про „Конституцію Сполуч. Державъ“, той мати буде понятие про устрой нашої державы. Замовляйте „Конституцію Сполуч. Державъ“, а опѣсля „Де-що про права и суды въ Сполуч. Державахъ, а особенно въ державѣ Пеннсилвевія!“ Обѣ книжочки стоятъ по 10 цнт. а зѣ персылкою 12 цнт. кожда.

— Просимо всехъ тыхъ, котрымъ редакція „Свободы“ порозсылала книжочки до розпродажи, щобъ зволлили надѣслати центы за розпроданый книжки.

— Маешь дѣти? Чому-жъ не напишете ихъ до „Союза“? Книжки лишь 25 центѣвъ на мѣсяць, а дѣти умирають дуже часто, частѣйше якъ старшій.

Hotel
HETMAN CHMIELNICKI
Alex Halaburda,
Mt. Carmel, Pa.

Коло лѣгайского дѣпа есть рускій готель, одинокий на цѣле мѣсто рускій готель. Чистенько тамъ, всякій напитокъ, якъ виска, пиво, румъ, темперъ и ин. дуже добрый и здоровый. Хто хоче переочувати, знайде тамъ чисте лѣжко и чемну услугу.
Алу Русини! Чимъ будемо все ходити по чужихъ людяхъ и за свои грошѣ по кутахъ стоять?

ЕСТЬ ДО ПРОДАНИЯ АБО РЕНТОВАНИЯ ГОТЕЛЯ
на 5-th & Oak Str.
въ Mt. Carmel, Pa.
Зголошувати ся до:
Mrs. SUZZIEN McGEE
на Market Str.

ПРО КАНАДУ!

Хто-бъ хотѣвъ провѣдати докладно про Канаду — най напише до мене. — Самотній могл-бъ достати тамъ роботу черезъ зиму, а на веснѣ вчасно могл-бъ взяти ся до работы на фармѣ.
Письмѣть на адресу:
Rev. N. Dmytriw,
57 1/2 4-th Str.
TROY, N. Y.

Житя святыхъ, Молитвословы, Катехизмы, Вѣблѣи, Букварѣ, Календарѣ, Сѣвѣшники, Св. образы и други старогривни
РУСКІЙ КНИЖКЪ ПРОДАЕ
руска читальня въ Олифантѣ.
Адресуйте:
Rev. J. J. ARDAN,
Box 13 — OLYPHANT, Lack. Co., Pa.

ВЕЛИКІЙ И НАЙТАНШІЙ СТОГЪ ЗЪ ЧЕРЕВИКАМИ НА ЦѢЛЕ МѢСТО.

W. J. Gable,
Oak Str. — Mt. Carmel, Pa.
Другий дверѣ водъ почты.
ИДѢТЬ ДО НЕГО.

Юлианъ Копыстанскій
(JULIAN KOPYSZCANSKI)
420 W. Pine st.
ШАМОКІНЪ, ПА.
Перворядный салъонъ рускій. — Найлучшій напитокъ можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмантого гатунку, горѣвки досконалий, цигара дуже добрый.
Спѣшѣть Брата Русины до своего братчика Юлька.

ХТО ХОЧЕ КУПИТИ НАЙНОВѢЙШОИ МОДЫ И НАЙЛУЧШОИ РОБОТЫ R 98

УВРАНЯ ДЛЯ МУЖЧИНЪ И ДѢТЕЙ КЛОПЦѢВЪ

Хто хоче набути всяке бѣле такъ верхне якъ и спѣдне, шапки, капелюхи и др.
НАЙ ИДЕ ДО ВЕЛИКОГО СКЛАДУ
P. A. STIEF-A
11, 13 & 15 North Oak Str. — Mt. Carmel, Pa.

У НЕГО НАЙЛУЧШІЙ ТОВАРЪ А ЦѢНА НЕ ВЕЛИКА.

